

ČAKOV
NOVSKA
SAMOBOR

Moje MALO KINO

Vol. 4

Pedagoški vodič za
poučavanje filmske
pismenosti djece
predškolskog i
osnovnoškolskog uzrasta

ŽAKOV
NOVSKA
SAMOBOR

M^oJe
MAL^o
KINO

**BACK
TO THE
LOCAL
CINEMA**

BACK
TO THE
LOCAL
CINEMA

Projekt *Moje malo kino* (engl. *Back to the Local Cinema*) već četvrtu godinu zajedničkim snagama provode Centar za kulturu Čakovec, Pučko otvoreno učilište Novska i Pučko otvoreno učilište Samobor, uz potporu Creative Europe / MEDIA. Ovaj hvalevrijedni projekt usmjeren je na razvijanje filmske pismenosti djece i mladih, a osmišljen je tako da se odgajateljima i učiteljima osigura podrška na svim razinama.

Prije svega, naglasak je na važnosti odlaska u kino čime se razvija kinopublika od najranije dobi i omogućuje joj se potpuna uronjenost u čarobni svijet pokretnih slika. Nadalje, projekt se temelji na europskim filmskim naslovima čime se promovira bogata europska filmska baština, a pritom su filmovi odabrani s obzirom na dob i spoznajno-razvojne mogućnosti djece i mladih. U sklopu projekta organiziraju se i edukativne radionice za odgajatelje, učitelje i nastavnike čime im se omogućuje usvajanje filmskog jezika. Također, na taj ih se način potiče na analitičko-interpretativni pristup filmu te ih se ohrabruje da u svoj rad i nastavni proces uključe filmsku umjetnost. Naposljetku, kako bi se odgajateljima i učiteljima dodatno pomoglo, projekt uključuje edukativne materijale s metodičkim pripremama.

Naime, svaki filmski naslov ima svoju metodičku pripremu koja donosi osnovne podatke o filmu kao što su članovi filmske ekipe, filmski rod, godina, trajanje i osvojene nagrade. Nakon uvodnih podataka metodički materijali odgajatelje i učitelje vode kroz nastavni proces koji uključuje motivaciju

za gledanje filma, najavu filma, upute za gledanje filma, izražavanje dojmova o filmu, njegovu analizu i interpretaciju s razrađenim pitanjima i odgovorima, sintezu i zadatke za domaći rad. Uza sve navedeno, na samom kraju iznosi se povezanost filma s osnovnoškolskim predmetima i ishodima za nastavni predmet Hrvatski jezik zbog čega su sve metodičke pripreme usklađene s *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* (2019.). Zahvaljujući ovako pomno razrađenom projektu, osigurane su kvaliteta filmske edukacije i uvelike potrebna podrška djelatnicima u odgojno-obrazovnom sustavu.

Danas pokretne slike obilježavaju našu svakodnevicu zbog čega je vrlo važno filmski opismeniti upravo mlađe generacije koje audiovizualnim sadržajima često ne pristupaju osviješteno i kritički. Ovim se projektom potiče filmska pismenost i stvara osviještena kinopublika na lokalnoj razini koja je ipak uklopljena u hrvatski kontekst filmske edukacije, a uvođenjem europskih filmskih naslova i u kontekst Europske unije kojoj pripada i Hrvatska. Budući da temelj ovog projekta čini dobro osmišljeno povezivanje svih ključnih elemenata i sudionika filmske edukacije, nadajmo se da će se provoditi i u sljedećim godinama te doprinijeti razvoju filmske pismenosti među najmlađim članovima društva.

Margareta Đorđić, prof.

Uzrast:
1. i 2.
razred

WOW! PORUKA IZ SVEMIRA

Wow! Nachricht
aus dem All

str. 8

Uzrast:
3. i 4.
razred

DIVLJACI Sauvages

str. 18

Uzrast:
5. i 6.
razred

NE DAMO IGRALIŠTE!

Igrišča ne damo!

str. 28

Uzrast:
7. i 8.
razred

VELIKI ŽIVOT Život k sežrání

str. 38

WOW! Poruka iz svemira

Uzrast:
1. i 2.
razred

Originalni naslov:

Wow! Nachricht aus dem All

Film je sinkroniziran

Režija: Felix Binder

Scenarij: Marc Meyer

Zemlja porijekla: Njemačka

Godina: 2023.

Trajanje: 102 min.

Vrsta: avantura,
znanstvena fantastika

Glumci: Ava-Elizabeth Awe, Felix Nölle, Ronald Zehrfeld, Alwara Höfels, Daniel Christensen, Lavinia Wilson, Isabella Parkinson, Murali Perumal • *Kamera:* Sonja Rom
Scenografija: Carola Gauster • *Kostimografija:* Andrea Spanier • *Montaža:* Anne-Kathrein Thiele
Producent: Ewa Karlström, Andreas Ulmke-Smeaton, Bernd Schiller
Produkcija: SamFilm Produktion, Constantin Entertainment

GLAVNI GLUMCI

Ava-Elizabeth Awe
(Billie)

Felix Nölle
(Dino)

Ronald Zehrfeld
(Billiein otac – Alex)

Lavinia Wilson
(Margot)

RIJEČ – DVIJE O REDATELJU

Felix Binder

- redatelj i scenarist.
- poznat po filmovima: *Lerchenbergu* (2013.), *Club der roten Bänder - Wie alles startedn* (2019.) i *Wow! Poruka iz svemira* (2023.)

FESTIVALI I NAGRADE

- Međunarodni filmski festival SCHLINGEL | Cinekid festival

SINOPSIS

Jedanaestogodišnjaci, Billie i Dino, zbliže se kada otkriju da oboje zanimaju svemir i izvanzemaljci. Sigurni su da su primili njihovu poruku, ali nitko im to ne vjeruje. Tijekom posjeta *Europskoj svemirskoj agenciji* otkrivaju tajni laboratorij, kamen iz svemira i neobična događanja. Bježeći, slučajno se nađu u svemirskoj letjelici koju upravo lansiraju u svemir. Započinje velika avantura...

MOTIVACIJA

- Zanima li vas svemir? Obrazložite.
- Vjerujete li u izvanzemaljce? Obrazložite.

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- mjesto na kojem su upoznaju Billie i Dino
- poruku koju su dobili
- reakciju Billieinog oca na poruku
- pismo koje je Billie poslala
- posjet *Europskoj svemirskoj agenciji*

- lansiranje svemirske letjelice
- ponašanje Billie i Dine u raketi
- ulogu kamena
- susret u svemiru
- glumu.

NAJAVA FILMA

WOW! Poruka iz svemira, Felix Binder

DOJMOVI O FILMU

Iznesite svoje dojmove o filmu.

- Je li vam se svidio film? Obrazložite.
- Ima li nešto što vam se nije svidjelo? Navedite i obrazložite.

RAZGOVOR O FILMU

Prisjetite se i opišite.

Opišite što ste vidjeli i čuli na početku filma.

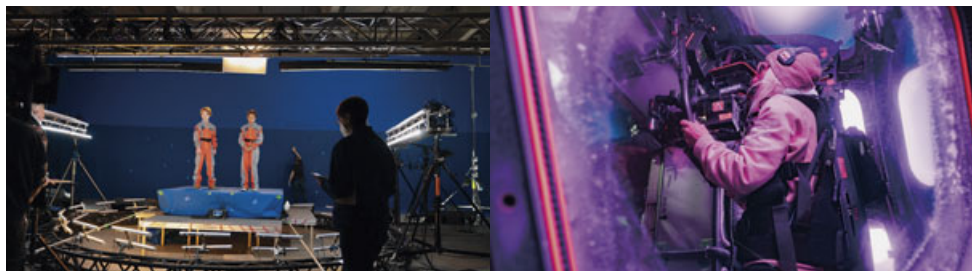
(noć, nebo puno zvijezda, glazba, sa zvijezda se spuštamo na satelit, čuju se neobični zvukovi, zatim glasovi djece koja uzvikuju - WOOOW, vidi se autobus u kojem su djevojčica Billie i dječak Dino, raduju se)

Razmislite zašto prvi kadar prikazuje nebo, satelit, djevojčicu i dječaka.

(otkriva nam da će radnja filma biti vezana uz zvijezde, satelit i djecu)

KADAR

- jedna neprekinuta filmska snimka (nalazi se između dva „rec“ - početak snimanja „rec“ i prvi prekid, završetak snimanja „rec“)

Zaključite kako su zvukovi u prvoj kadru filma pridonijeli otkrivanju radnje.

(glazba, neobični zvukovi, oduševljenje djevojčice i dječaka zbog neobičnih zvukova sa satelita)

Prisjetite se kako su se Billie i Dino osjećali kada su snimku izvanzemaljaca donijeli Billienom ocu. Obrazložite svoj odgovor.

(uzbuđeno, pokazali su mu poruku za koju tvrde da su je poslali izvanzemaljci, nestrpljivo su se pogledavali i čekali što će otac reći)

Navedite koje su riječi oca djecu razočarale.

(izvanzemaljci ne postoje, to je najgori izgovor koji je čuo od djeteta koje kasni kući)

Razmislite zašto su ih riječi Billienog oca razočarale.

(nije im vjerovao, a proučavao je svemir i majka joj je bila prava astronautkinja)

Prisjetite se na koji su način Billie i Dino željeli uspostaviti kontakt s izvanzemalcima.

(izradili su radioteleskop i pomoću njega su željeli hvatati signale izvanzemaljaca)

Zaključite što je smetalo dječakovim roditeljima.

(Billie i Dino su za izradu radioteleskopa koristili bakrene žice, a roditelji su te žice skupljali i prodavali kako bi zaradili za hranu)

Navedite na koji su način dječakovi roditelji prekinuli njihovo istraživanje.

(otjerali su Billie govoreći da kod njih nije igraonica, nego posao)

Razmislite zašto Billie govori kako je njihovo prisluškivanje izvanzemaljaca nakon toga postala strogo povjerljiva misija.

(sastajali su se noću, pazili da ih nitko ne vidi, izrađivali su svoj radioteleskop)

Prisjetite se jesu li vam kadrovi, koji su slijedili, bili poznati. Opišite ih.

(da, ponovili su se prvi kadrovi iz filma; Billie i Dino su u autobusu, čuju neobične glasove, sigurni su da su to izvanzemaljci i da žele s njima uspostaviti kontakt, trče s porukom Billieinom ocu, on im govori da izvanzemaljci ne postoje)

Razmislite kada se događaju radnje u tom dijelu filma.

(film je počeo s dječjim oduševljenjem i donošenjem poruke Billieinom ocu – sadašnjost; Billie priča što je tome prethodilo i gledamo ono što priča – prošlost; zatim se vraćamo u sadašnjost - Billie i Dino kod Billienog oca i njegovih riječi da izvanzemaljci ne postoje)

Zaključite na koji način je prikazan dio filma između dvije iste radnje.

(Billie priča što se događalo prije nego što su s porukom došli k njezinome ocu, prikazuje se radnja koju priča)

Prisjetite se što je otac rekao za snimku neobičnih glasova.

(čuju se svinje koje sišu, olujni vjetar na jedrilici i kiša koja udara u bačvu)

Opišite kadrove u kojima Billie i Dino otkrivaju svoje osjećaje i razmišljanja o roditeljima i svemiru.

(Dinovi roditelji ruše radioteleskop s autobusa, Dino i Billie sjede na povišenom (limeni kontejner) i gledaju rušenje; Dino otkriva kako ponekad sanja da njegovi roditelji nisu njegovi roditelji i da ga uzimaju izvanzemaljci i odvođe; Billie otkriva kako joj je majka astronautkinja umrla kada je imala pet godina, otac je stručnjak za sve što ima veze sa svemirom i prenio joj je znanja vezana uz svemir)

Razmislite što je Billie i Dinu potaknulo da nastave svoja istraživanja.

(Billie je Dini pokazala pismo koje je poslala ESA-i, Europskoj svemirskoj agenciji; u pismu piše o Dini i sebi i njihovom istraživanju)

Prisjetite se jeste li čuli što u pismu piše u nastavku. Obrazložite svoj odgovor.

(ne, prekida se čitanje pisma, prikazuje se prostorija u Europskoj svemirskoj agenciji, vide se dvojica muškaraca i znanstvenica Margot koja govori o svojoj malo čudotvornoj sondi, muškarci joj prijete)

Iznesite svoj dojam o njihovom razgovoru.

(individualni odgovori učenika; mogući odgovor – izgledalo je kao da se skrivaju, kao da govore o nekoj tajni, Margot je oduševljena svojim izumom, muškarci čudotvornu sondu žele iskoristiti za nabavu bestežinskog materijala, prijete joj)

Prisjetite se kako su izgledali kadrovi u kojima razgovaraju o sondi.

(u prostoriji je polumrak, djeluje kao da se skrivaju - dio kadrova snimljen je iza rešetaka)

Zaključite što se takvim načinom snimanja postiglo.

(tajanstvenost)

Razmislite kako je razgovor o sazivanju konferencije za novinare potvrdio da Margot nešto skriva.

(Carlitta želi dogovoriti pojedinosti oko sazivanja konferencije za novinare, Margot želi od toga odustati, Carlitta kaže da će to izgledati kao da nešto skrivaju, Margot se prestrašeno okrene)

Opišite radnju koja je u filmu prikazana nakon razgovora u Europskoj svemirskoj agenciji.

(Billie juri biciklom prema autobusu u kojem je Dino, usput ga doziva, baca bicikl, trči prema autobusu i dalje uzbuđeno doziva Dinu, u ruci ima omotnicu)

Navedite što je Billie i Dinu razveselilo, a zatim i zabrinulo.

(razveselio ih je poziv u Europsku svemirsku agenciju, zabrinulo ih je što Dini roditelji to neće dopustiti)

Prisjetite se kako je na poziv reagirao Billiein otac.

(na početku nije pristao, razlog – daleko je, skupo i za četiri dana počinje škola; kada mu Billie kaže da se boji, pristaje)

Razmislite zašto je Dino krivotvorio potpis svojih roditelja i dao lažan broj Billienom ocu.

(želio je ići u Europsku svemirsku agenciju, roditelji ga ne bi pustili na put, bez pratnje odrasle osobe ne može ući u zrakoplov, krivotvorio je njihov potpis da mu Billiein otac može biti pratnja, djevojci svojega rođaka dao je 50 eura da na poziv Billienog oca glumi njegovu majku)

Prepričajte dio filma od dolaska Billie i Dine u Europsku svemirsku agenciju do lansiranja svemirske letjelice u svemir.

(Billie i Dino govore na konferenciji za novinare, nitko ih ne shvaća ozbiljno, fotografiraju ih i ostavljaju same, Margot razgovara s dvojicom muškaraca o otkriću, Billie i Dino krenu u potragu za snimkama izvanzemaljaca, ulaze u sobu Margot, pokušavaju pronaći nešto što ima veze s izvanzemalcima, otkrivaju tajnu prostoriju, pronalaze ključ za dešifriranje, Billie ugleda fotografiju na kojoj je njezina majka, nalaze kamen koji lebdi, Margot ih otkriva, love ih, bježe kroz prozor, skaču na kamion, vade teret iz oklopne zaštite, sakrivaju se u

oklopnoj zaštiti, teret preuzimaju dvojica muškaraca, u Europskoj svemirskoj agenciji gledaju lansiranje svemirske letjelice u svemir, Billiein otac ih traži, gleda lansiranje svemirske letjelice uz riječi - Vas dvoje propustate najbolji dio. Šteta.)

Zaključite može li se film prepričati.

(da)

FILMSKA PRIČA

- povezana i zaokružena zbivanja predložena u filmu
- kao i za književno djelo, i za film je važan tijek događaja.

• Razmislite i zaključite.

Usporedite osjećaje Billie i Dine u svemirskoj letjelici i zaposlenika u Europskoj svemirskoj agenciji na početku lansiranja.

(Billie i Dino - boje, se, vrište, ne znaju što se događa; u Europskoj svemirskoj agenciji se raduju, plješču jer ne znaju da je netko u raketi)

Prisjetite se trenutka u kojem u Europskoj svemirskoj agenciji otkrivaju da je nešto čudno s letjelicom.

(različita temperatura u letjelici)

Navedite kako su Billie i Dino reagirali kada su shvatili da su u svemiru.

(Dino je oduševljen, Billie prestrašena i zabrinuta jer će otac biti ljut)

Opišite trenutak kada u Europskoj svemirskoj agenciji vide Billie i Dinu.

(usklici, čuđenje, hvataju se za glavu, novinari fotografiraju; Billie i Dino lebde, sretni su)

Razmislite zašto je Margot zabranila snimanje novinarima i ulazak i izlazak iz Europske svemirske agencije.

(nije željela da se sazna tajna koju skriva)

Prisjetite se zašto je posada na Zemlji morala Billie i Dinu, prije povratka na Zemlju, odvesti na Međunarodnu svemirsku postaju.

(letjelica, u kojoj su bili, nije napravljena za povratak kroz Zemljinu atmosferu –izgorjeli bi, pripremala se druga letjelica koja će ih pokupiti s Međunarodne svemirske postaje)

Opišite u kojem trenutku Billiein otac doznaje pravu istinu o svojoj ženi.

(Margot i dvojica muškaraca razgovaraju o kamenu iz svemira, Billie i Dini koji su ga uzeli i sada su u svemiru, predlažu da djecu odvedu sigurno na Međunarodnu svemirsku postaju, a oni će se dalje za njih pobrinuti, Margot se ne slaže, Billiein otac prisluškuje; muškarci odlaze, Billiein otac pada u prostoriju, traži objašnjenje od Margot, Margot otkriva da je Lauryn (Billieina majka) vjerovala u izvanzemaljce, istraživala zvučne signale iz svemira, primala ih i slala, bila u tajnoj misiji u letjelici koja je službeno bila bez posade, htjela je pronaći izvor signala, izgubili su s njima kontakt, kapsula je izgorjela u atmosferi, u ostacima kapsule našli su kamen, Billiein otac kaže da izmišlja)

Prisjetite se kako su zapisi Billieine majke djeci pomogli.

(shvatili su da se izvanzemaljci javljaju na izvođenje/pjevanje istih zvukova)

Navedite dijelove filma koji su u vama izazvali napetost.

(individualni odgovori učenika; mogući – automatsko pristajanje na Međunarodnu svemirsku postaju ne radi, Dino pokušava spajanje s Međunarodnom svemirskom postajom, nestalo je svjetlo u letjelici, nemaju više kontakt sa Zemljom, trenutak kada shvate da lete prema Crnoj rupi...)

Opišite osjećaje roditelja i Billie i Dine kada više nemaju nikakvoga kontakta.

(roditelji – zabrinuti su, govore im na mobitel nježne riječi; Billie i Dino su tužni – sjetili su se svojih roditelja, nedostaju im, prestrašeni - nema svjetla, veze, misle da ih neće uspjeti spasiti)

Razmislite jesu li se osjećaji vidjeli i na njihovim licima.

(da)

GLUMAC

• glumci svoje osjećaje, dok glume određene uloge, izražavaju načinom izgovora teksta, ali i izrazima lica

Razmislite kako su zvukovi, koje su proizvodili/pjevali Billie i Dino, kad im sa Zemlje nisu mogli pomoći, pomogli.

(pjevali su i otkrili da zvukovi, koje pjevaju, isto zvuče i unatrag – shvatili su da izvanzemaljci žele svoj kamen nazad, odlijepili su se od Međunarodne svemirske postaje)

Prisjetite se što su Billie i Dino doznali tijekom iznenadnog susreta u svemiru.

(glas bića iz svemira im govori da se nalaze na mjestu gdje nema prolaska vremena, nema gore i dolje te da oni mogu usvojiti zvukove i oblike koji njima na Zemlji znače; prošli su jako dugi put da bi upoznali planet Zemlju - dobili su poruku da su Zemljani zainteresirani za susret s drugim svemirskim oblicima; sviđalo im se kako su uspostavili kontakt kroz glazbu, nažalost Zemljani nisu prikladna partnerska civilizacija jer bi ih zatvorili; oni bez kamena, koji su im uzeli, ne mogu živjeti, žive samo kada su zajedno, zahvaljuju na vraćanju kamena; Zemljani su sposobni za izvrsne stvari, ali ih na kraju bacaju, što oni ne razumiju; ako tako nastave, Zemlja će prestati postojati, ljudi će je uništiti; djeca se slažu da neki ljudi misle samo na sebe, sebični su)

Razmislite kako je suvenir, koji su Billie i Dino dobili od bića u svemiru, pomogao da sve na Zemlji završi sretno.

(Billie i Dino podmetnu dvojici muškaraca običan kamen, oni to nisu primijetili pa ih zadovoljni puštaju, Billie, Dino i njihove obitelji kod kuće provode zajedničku večer)

Zaključite što znači bestežinsko stanje.

(stanje bez težine u svemirskoj letjelici, zato posada u svemirskoj letjelici lebdi)

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od ponuđena tri filmska zadatka.

1. Nacrtajte svemir i izvanzemaljce kako ih zamišljate.
2. Zamislite da ste u svemirskoj letjelici s Billie i Dinom. Ispričajte kako se osjećate i što radite.
3. Izaberite jedan lik iz filma koji vam je bio posebno zanimljiv. Obrazložite svoj izbor.

POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, kadar, gluma)
- Glazbena kultura (glazba – kao vrsta zvuka u filmu)
- Sat razrednika (prijateljstvo, upornost, hobi i zanimanja)

ISHODI

- OŠ HJ B.1.1. / OŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje
- OŠ HJ C.1.2. / OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu
- OŠ HJ C.1.3. / OŠ HJ C.2.3. Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi

Divljaci

Uzrast:
3. i 4.
razred

Originalni naslov:
Sauvages / Savages

Titl: hrvatski jezik

Režija: Claude Barras

Scenarij: Catherine Paillé,
Claude Barras, Morgan Navarro

Zemlja porijekla: Švicarska,
Francuska, Belgija

Godina: 2024.

Trajanje: 86 min.

Vrsta: stop animacija,
obiteljski

Glumci: Babette De Coster, Martin Verset, Charles de Ville

Glazba: Charles de Ville, Nelly Tungang • Produkcija: Nadasdy Film * Haut et Court * Panique!

GLAVNI GLUMCI – GLASOVI

Babette De Coster (*Kéria*)

Martin Verset (*Selaï*)

Charles de Ville (*Oshi*)

RIJEČ – DVIJE O REDATELJU

Claude Barras

- redatelj, producent i pisac
- prvi dugometražni animirani film, *Moj život kao tikvica* (2016.), prikazan je na Director's Fortnightu Filmskog festivala u Cannesu; osvojio je brojne nagrade na filmskim festivalima diljem svijeta

FESTIVALI I NAGRADE

- 2 nagrade (posebna nagrada žirija na *Festivalu animiranog filma Monstra Lisboa*, nagrada *Premio Fondazione AEM - Ciak* za najbolji film u kinu Piccolo Grande 2024., nagrada *Unstoppable Kids, Shine Global*, 2025.)
- 11 nominacija (nominiran i za nagradu *César* za najbolji animirani film u Francuskoj i Europsku filmsku nagradu za najbolji animirani film 2025.)

SINOPSIS

Kéria živi sa svojim ocem u provinciji Serawak na Borneu. Otac radi na plantaži palminog ulja. Njezina preminula majka bila je dio autohtonog naroda Penan, no Kéria ima malo interesa za taj dio svoje baštine. U jednom trenutku Kéria i njezin otac spašavaju malog orangutana, kojega Kéria naziva Oshi. Kada Kérijin rođak Selaï dolazi u njihov dom zbog krčenja prašume, Kéria se nađe u potpuno novoj situaciji.

MOTIVACIJA

- Smatrate li da je priroda važna za ljude? Obrazložite.
- Čuvate li vi prirodu? Kako?

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- uvodne kadrove filma (sliku i zvuk)
- pronalazak bebe orangutana
- dolazak Kérianog djeda i bratića u selo
- odnos Kériaie prema Selaiju u selu i prašumi
- ponašanje vlasnika tvornice
- odnos plemena prema prašumi
- sukob plemena i vlasnika tvornice
- Kérijinu promjenu u ponašanju
- pouku filma.

NAJAVA FILMA

Divljaci, Claude Barras

👉 DOJMOVI O FILMU

Iznesite svoje dojmove o filmu.

- Kako vam se svidio film?
- Izdvojite što vam se posebno svidjelo.
- Navedite što vam se nije svidjelo.

👉 RAZGOVOR O FILMU

- **Prisjetite se i opišite.**

Prisjetite se početka filma i iznesite svoje mišljenje o početnim riječima – *Svijet ne pripada nama. Posuđujemo ga od svoje djece.*

(individualni odgovori učenika)

Razmislite jesu li prvi kadrovi filma povezani s početnim riječima. Obrazložite svoj odgovor.

(da, prvi kadrovi prikazuju prašumu, čuju se zvukovi prirode – životinja, slapova; prirodu trebamo čuvati, ona nije ničije vlasništvo)

KADAR

- jedna neprekinuta filmska snimka (nalazi se između dva „rec“ - početak snimanja „rec“ i prvi prekid, završetak snimanja „rec“)

Opišite početne kadrove filma u kojima se pojavljuju životinje.

(1. velike bube, žohari, spuštaju se niz deblo stabla, malo dalje su mali slapovi, veliko kamenje i drveće, čuju se samo zvukovi životinja i slapova; 2. slap, veliko kamenje, drveće, žaba skače s kamena na kamen, čuju se samo zvukovi životinja i slapova; 3. voda, kamenje, drveće i zelena zmija koja gmiže po deblu, čuju se samo zvukovi životinja i vode; 4. drveća, između drveća lajna, mali orangutan prelazi s drveta na drvo držeći se za lajnu, čuju se samo zvukovi životinja i malog orangutana; 5. mali orangutan silazi do žabe, približava se zelena zmija, zmija želi uhvatiti žabu, žaba skoči i pobjegne, mali orangutan želi dodirnuti zmiju, zmija naglo krene prema njemu sikući, malog orangutana zgrabi velika šapa orangutana, čuju se samo zvukovi životinja, malog orangutana i siktanje zmije; 6. veliki i mali orangutan na deblu, igraju se, mali orangutan siše mlijeko, čuju se samo zvukovi životinja, malog i velikog orangutana)

Navedite zvuk koji je uznemirio mamu orangutana.

(zvuk motorne pile)

Prisjetite se zvukova koji su prestrašili mamu orangutana i navedite ih uz opis kadrova.

(orangutan čuje zvuk motorne pile, prestrašeno se popne na visoku granu drveta, zvuk motorne pile je sve glasniji, drvo s orangutanom i mladunčetom se ruši uz glasan zvuk padanja, čuje se glasan udarac drveta o tlo, diže se velika prašina)

VRSTA ZVUKOVA U FILMU

- šumovi (najprirodniji zvuk u filmu, različiti šumovi nas okružuju)
- dijalog i monolog
- tišina (izaziva napetost u filmu)
- glazba (pojačava radnju, ali je najneprirodniji zvuk u filmu).

ZVUK U OFF-u

- zvuk koji se u filmu čuje, ali ne vidi se njegov izvor

Razmislite što je naslov, u trenutku nakon pada drveta na tlo, najavio. Obrazložite.

(temu filma – uništavanje prašume; i dalje se čuje motorna pila, vidi se raskrčen dio prašume, trupci, u daljini tvornica s visokim dimnjacima iz kojih izlazi dim)

Zaključite zašto su Mutang (Kériain otac) i Kéria sakrili mladunče orangutana.

(drvosječe su ubili majku malog orangutana, htjeli su naći i mladunče i nauditi mu, Kéria i njezin otac su ga na taj način spasili)

Navedite kako mladunče reagira na njih i u kojem se trenutku zbližio s Kériom. Obrazložite.

(mladunče se boji, grize, Kéria mu pruža ruku, mladunče se uvlači u torbu; kada Kéria kaže da su njih dvoje isti jer su oboje ostali bez majke, mladunče izlazi iz torbe i pruža šapu prema Kériai)

Prisjetite se na koji je način mali orangutan dobio ime.

(mali orangutan pije mlijeko, kihne, Kéria oponaša njegovo kihanje – oshi; daje mu ime Oshi)

Navedite što ste zaključili o Kériainom djedu (Alongu Segu) i bratiću Selaiju kada ste ih prvi puta ugledali. Obrazložite svoj zaključak.

(žive u divljini, u plemenu; na sebi imaju najosnovnije od odjeće i puno nakita, govore nerazumljivim jezikom)

Zaključite kako se Kéria na početku odnosila prema bratiću Selaiju. Navedite razlog.

(loše, neprijateljski, nije željela dijeliti Oshija)

Prisjetite se kako je Kéria reagirala na uvrede koje su o Selaiju izgovorile njezine školske prijateljice.

(Kéria mu je dodala loptu i htjela ga uvesti u igru, školskim prijateljicama je rekla da joj je to bratić; kada su ga nazvale divljakom, Kéria o njemu govori loše)

Razmislite zašto je Selaï pobjegao u prašumu, a Oshi s njim.

(Kéria se prema njemu loše ponašala, vrijeđala ga je pred prijateljicama govoreći im da smrdi, Oshi je zavolio Selaïja, a i želio je slobodu u prašumi kao i Selaï)

Prisjetite se kadrova u kojem prestrašena Kéria ugleda u prašumi Selaïja. Opišite ih.

(prestrašena Kéria sjedi na deblu u prašumi, plače i doziva Selaïja, do nje dolazi Oshi, ona ga grli, čuje glas Selaïja. Kéria se ogledava, a onda diže pogled i ugleda Selaïja na stablu)

Zaključite kako vidimo Selaïja. Obrazložite svoj odgovor.

(pratimo Kériain pogled, vidimo što ona vidi; gleda prema gore)

VERTIKALNI KUT SNIMANJA

- donji kut snimanja / žablja perspektiva (snimamo odozdo, kamera se nalazi ispod objekta koji snimamo)
- gornji kut snimanja / ptičja perspektiva (snimamo odozgo, kamera se nalazi iznad objekta koji snimamo)
- snimanje u visini očiju.

Usporedite Kériaino i Selaïjevo ponašanje u selu i prašumi.

(Kéria je u selu sigurna, Selaï je nesiguran i nesretan; prašuma – Selaï je sretan i siguran, Kéria je nesigurna i prestrašena)

Razmislite zašto je Oshi pružio šapu prema zmiji.

(znatiželjan je i zaigran, ne zna da je zmija opasna)

Zaključite što znače Selaïne riječi da je cesta smrt koja se polako približava.

(drvosječe krče šumu, grade se ceste i uništava život u prašumi)

Prisjetite se na koji je način Selaï razgovarao sa svojom bakom prije nego što se ona pojavila i kako je Kéria reagirala.

(izvodili su neobične zvukove, na taj su se način dozivali, Kéria je mislila da razgovara sa životinjama)

Navedite je li vas što iznenadilo tijekom prvog susreta Kériae i Selaïjeve bake.

(Selaïjeva baka kaže Kéria da joj je otac jako zabrinut jer se ne javlja na mobitel, baka ima mobitel, a živi u prašumi, mobitel je imao i Kériajin djed kada je došao u selo)

Razmislite zašto stanovnici u prašumi ne idu kod liječnika u Dom zdravlja i ne uzimaju lijekove u ljekarnama.

(između sebe uvijek imaju osobu koja se razumije u bolesti i način liječenja uz pomoć biljaka u prašumi)

Prisjetite se kadra u kojem se vidi ruka koja pruža osobi iz plemena veliku hrpu novčanica, a zatim ruka osobe iz plemena udari ruku s novcem i novac ispada. Iznesite svoj zaključak.
(individualni odgovori učenika; odgovor – čovjek iz grada, vlasnik tvornice, nudi/podmićuje osobu iz plemena kako bi mogao bez problema uništavati prašumu, sjeći drveća i krčiti je, čovjek iz plemena odbija)

Razmislite biste li vidjeli da osoba drži novac da je ruka s novcem prikazana izdaleka.
(ovisi koliko daleko, ali ako je predaleko, ne)

PLAN

- udaljenost kamere od mjesta snimanja (određuje se prema odraslom čovjeku)

VRSTE PLANOVA

- total (T) - cjelina nekog ambijenta, srednji plan (S) – cijeli čovjek, američki plan (A) – čovjek od glave do koljena, polublizi plan (PB) – čovjek od glave do pojasa, blizi plan (B) – poprsje čovjeka, krupni plan (K) – glava čovjeka, detalj (D) – npr. oko, uho, prst

Zaključite zašto se ljudi iz prašume ne žele preseliti u selo.

(individualni odgovori učenika; prašuma im je kao majka i ne žele ju napustiti, za njih brine i hrani ih, bez prašume bi bili siročad)

Navedite čime ih vlasnik tvornice, koja želi krčiti prašumu, pokušava pridobiti.

(nudi im novac, preseljenje u selo izgrađeno samo za njih, posao, školu, struju, vodu)

Prisjetite se što je iznenadilo Kériaiju kada je došla u pleme.

(imaju struju, zvučnike, slušaju glazbu)

Zaključite zašto Kéria i Selai ne mogu spavati nakon dolaska Kériainog oca.

(oboje žele ostati u prašumi, Selai je tužan jer ne može u selo ponijeti svojega prijatelja vepra, Kéria Selaiju govori da će mu u selu naći prijatelje)

Ispričajte dio filma u kojem vlasnik tvornice, koja krči prašumu, sa svojim radnicima dolazi rušiti stabla, a stanovnici prašume ga u tome pokušavaju spriječiti, drže transparent *Mi smo priroda koja se brani*.

(dolaze bageri, vlasnik u automobilu, izlaze, stanovnici prašume drže transparent - *Mi smo priroda koja se brani*; vlasnik ih ismijava jer ne znaju čitati i nemaju osobne iskaznice pa ne mogu uložiti žalbu na dozvolu o krčenju šuma, bageri nasilno prolaze i ruše...)

FILMSKA PRIČA

- povezana i zaokružena zbivanja predložena u filmu
- kao i za književno djelo, i za film je važan razvoj fabule.

Zaključite što dokazuje da se Kéria prilagodila životu u prašumi i da joj je važno da prašuma ostane očuvana.

(prihvatila je ime *Do Bilung* što znači žena pantera, moli oca da vlasniku tvornice pokaže svoju osobnu iskaznicu i podnese tužbu, kaže da će ona podnijeti tužbu)

Prisjetite se savjeta koji je djed dao Kériaji kada mu je rekla da je trebao ubiti vlasnika tvornice. Iznesite svoje mišljenje o izrečenom savjetu.

(Ljudi nikada ne smiju ubijati jedni druge. Zaslijepio te je bijes. Na nasilje nikada ne odgovaraj nasiljem; mišljenje – individualni odgovori učenika)

Navedite na koji je način Kéria pomogla u sprječavanju uništavanja prašume.

(objavila je snimke rušenja na društvenoj mreži)

Razmislite zašto je u filmu nastala tišina kada Kériajin otac bijesno viče da ne želi da Kéria podnese tužbu protiv premijerove tvrtke.

(u trenutku kada Kériajin otac poviče da ne želi da Kéria završi kao njezina majka, svi zanijem; tišina izaziva napetost, čekamo istinu - što se dogodilo s majkom)

Zaključite je li se Kéria držala djedovog savjeta o nasilju. Obrazložite svoj zaključak.

(ne, osvetila se vlasniku tvornice zapalivši bager, razlog – ubili su njezinu majku)

Prisjetite se u kojem se trenutku Kériajin otac ipak priključio borbi protiv vlasnika tvornice.
(Kéria i vlasnik tvornice su sami, Kéria mu prijete tužbom, diže osobnu iskaznicu, vlasnik tvornice uzima osobnu i baca, vadi pištolj, želi je ubiti, dolaze stanovnici prašume, otac viče da je pusti, Sela i vlasnika tvornice gađa strelicom upozorenja i prijete otrovnom ukoliko ne odustane)

Razmislite možemo li reći da film ima sretan završetak. Obrazložite svoje mišljenje.

(individualni odgovori učenika; da – vlasnik tvornice spriječen je u daljnjem uništavanju prašume, Oshi je našao novu majku, orangutana, i ostao živjeti u prašumi, stanovnici prašume nastavljaju sa svojim životom u prašumi)

Zaključite možemo li iz filma izvući pouku. Obrazložite svoj zaključak.

(individualni odgovori učenika; da – odgovori vezani uz važnost očuvanja prirode)

Navedite kako se ponašaju likovi u filmu.

(kao ljudi)

STVARNI LIKOVI

• likovi koji postoje

NESTVARNI LIKOVI

• likovi koji ne postoje, izmišljeni su

ANIMIRANI FILM

- crtež ili predmet u pokretu
- nastaje uporabom crteža, lutaka, plastelina, pijeska...
- animirati (lat. animare) znači oživjeti neživo (udahnuti dušu)

Razmislite jesu li likovi nacrtani.

(ne, animirani film *Divljaci* vrsta je animiranoga filma - stop animacija)

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od ponuđena tri filmska zadatka.

1. Prepričajte film usmeno ili pismeno.
2. Napišite nastavak za film *Divljaci*. Razmislite što se događa sa Selaijem u školi.
3. Nacrtajte plakat za film *Divljaci*. Neka se razlikuje od originala.

POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, kadar, vertikalni kut snimanja, filmski plan, zvuk u filmu i vrsta zvukova u filmu, animirani film)
- Likovna kultura (kompozicija kadra, animirani film)
- Glazbena kultura (glazba – kao vrsta zvuka u filmu, šumovi)
- Sat razrednika (očuvanje prirode, odgovornost, prijateljstvo)

ISHODI

- OŠ HJ B.3.4. / OŠ HJ B.4.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu
- OŠ HJ B.3.1. Učenik povezuje sadržaj i temu s vlastitim iskustvom
- OŠ HJ C.3.3. / OŠ HJ C.4.3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima
- OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom

Naslov
Filma

3

Ne damo
igralište!

Uzrast:
5. i 6.
razred

Originalni naslov:
Igrišča ne damo / Block 5

Titl: hrvatski jezik

Režija: Klemen Dvornik

Scenarij: Dora Šuštić

Zemlja porijekla: Slovenija,
Češka, Hrvatska, Srbija

Godina: 2024.

Trajanje: 79 min.

Vrsta: igrani film

Uloge: Kaja Šuštar, Youri Friderich, Niko Lemark, David Trontelj, Ivana Roščić, Tihomir Stanić, Enis Bešliagić, Mark Jacob Cavazza, Sarah Al Saleh, Voranc Mandić, Kaja Zabret, Marko Mandić
Kamera: David Hofmann • **Montaža:** Ivana Fumić • **Scenografija:** Miha Knific •
Kostimografija: Katarina Šavs • **Glazba:** Davor Herceg

GLAVNE GLUMICE

Kaja Zabret (*Alma*)

Kaja Šuštar (*Luna*)

REDATELJ O FILMU

Kao otac dva sina, imam priliku svojim očima vidjeti koliko je djetinjstvo danas drugačije: kauboje i Indijance ispred kuće zamijenile su digitalne bitke, najbolji prijatelji ne žive u susjednoj ulici, već na sljedećem kontinentu, krvava koljena i nosove zamijenile su goruće oči i depresija. Filmom **Igrišča ne damo** želim djeci približiti ljepotu igre na otvorenom i druženja s vršnjacima te im poslati poruku da nikada ne smijemo odustati jer, ako radimo zajedno, možemo doprinijeti promjenama i izgraditi bolju budućnost! Kroz avanturu Alme i njezinog društva želim ponovno stvoriti emocionalno i vizualno uzbudljivu narativu, baš kao što je film **Ljeto u školjci** bio inspirativan za mene kao dijete.

RIJEČ – DVIJE O REDATELJU

Klemen Dvornik

- redatelj i producent
- poznat po filmovima *Igrišča ne damo!* (2024.), *Kruha in iger* (2011.) i *Jezero* (2019.).

FESTIVALI I NAGRADE

- Ajyal Film Festival, Katar 2024. – nagrada Mohaq za najbolji film
- Castellinaria 2024. – Međunarodni filmski festival za mlade Bellinzona – dobitnik nagrade dječjeg žirija za najbolji film, nagrada ECFA
- Arras Film Festival 2024.
- Međunarodni filmski festival Crne noći u Talinu 2024.
- Juniorfest 2024.
- Zagreb Film Festival 2024. – nagrada KinoKino
- CineKid 2024.
- Young Horizons International Festival 2024.

- Schlingel International Film Festival 2024.
- Slovenian Film Festival 2024. – nagrada Vesna za poseban doprinos u kategorijama režije, kostimografije i fotografije
- Sarajevo Film Festival 2024. – nagrada za najbolji film u dječjem programu
- Locarno Film Festival 2024.
- Festival istočnoeuropskog filma Cottbus 2024.

SINOPSIS

Kada dvanaestogodišnja Alma sazna da će tvrtka, u kojoj radi njen otac, srušiti igralište ispred njihove zgrade i napraviti parkiralište, ne preostaje joj ništa drugo nego udružiti snage sa svojom suparnicom Lunom i njezinom skejterskom ekipom. Društvo ima tjedan dana da spasi igralište, a neuspjeh nije opcija. Borba za igralište prerasta u priču o zajedništvu.

MOTIVACIJA

- Volite li biti u parku? Obrazložite.
- Kako provodite vrijeme u parku?
- Smatrate li da je park važan za djecu, ali i odrasle? Obrazložite svoj odgovor.

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- uvodne kadrove filma (slika i zvuk, način snimanja)
- odnos vršnjaka prema Almi
- glumu
- Almine osjećaje
- Almin odnos s ocem
- zbližavanje Alme i vršnjaka
- borbu za skate park
- ponašanje susjeda
- rasplet.

NAJAVA FILMA

Ne damo igralište!, Klemen Dvornik

DOJMOVI O FILMU

Iznesite svoje dojmove o filmu.

- Kako vam se sviđa film?
- Što vam se posebno svidjelo? Navedite razloge.
- Što vam se nije svidjelo? Navedite razloge.

RAZGOVOR O FILMU

Prisjetite se i opišite.

Navedite što ste već u prvim kadrovima primijetili, a nije karakteristično za film.

(kadar je podjeljen na tri okomita dijela, snimke za TikTok, središnji dio kadra je oštar, dijelovi sa svake strane su neoštri, svi dijelovi prate istu radnju i iste su širine, ali različitoga plana, dijelovi sa strane su krupniji planovi radnje iz središnjega dijela)

KADAR

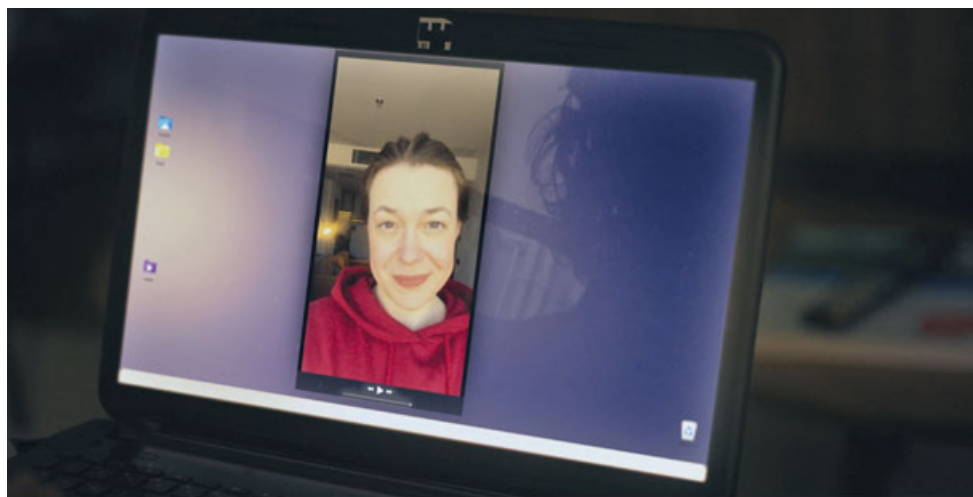
- jedna neprekinuta filmska snimka (nalazi se između dva „rec“ - početak snimanja „rec“ i prvi prekid, završetak snimanja „rec“)

Prisjetite se jesu li kadrovi na početku filma mirni. Obrazložite.

(ne, kadrovi su nemirni, tinejdžeri se voze na skateu u skate parku, brzi su, okreću se, kamera se ponaša kao da je dio njihove vožnje, nemirna je i brza)

VRSTA KADROVA S OBZIROM NA KAMERU

- STATIČAN** (kamera je tijekom snimanja mirna)
- DINAMIČAN** (kamera se tijekom snimanja kreće, pokretna je)

VRSTA POKRETNE KAMERE

- a) **PANORAMA ILI ŠVENK** – snima pokret od točke A do točke B, s jedne na drugu stranu (s lijeve strane na desnu ili obratno, odozgo prema dolje ili obratno, kružno oko svoje osi)
- b) **VOŽNJA ILI FAR** - kamera se pokreće zajedno s postoljem (dolly kolica, auto ili slično)
- c) **KAMERA NA DIZALICI/KRANU** - snimatelj se podiže zajedno s kamerom
- d) **KAMERA IZ RUKE** – snimano iz ruke, nepredvidiva je, nije mirna
- e) **STEADYCAM** – kamera je pričvršćena za snimatelja (sustav opruga koje, zajedno s kamerom, snimatelj nosi)

Zaključite na koji su način početni nemirni kadrovi snimljeni.

(kamera iz ruke)

Razmislite što su početni kratki kadrovi, koji se brzo izmjenjuju, naglasili u filmu.

(brzu vožnju, brze izmjene i okretanja, život tinejdžera – zabava, druženje)

Prisjetite se u kojem kadru glasni zvuk naglo stane. Opišite kadar.

(kadar krupno prikazuje mobitel i žensku ruku koja ga drži i gleda snimku igre u dvorani, zatim se kamera podiže prema licu i otkriva tinejdžericu sa slušalicama u ušima, čujemo muški glas, tinejdžerica skida slušalice, kratko odgovara na pitanja, ozbiljna je, gleda kroz prozor automobila)

Zaključite što je promjena zvuka u tom dijelu filma naglasila. Obrazložite svoj zaključak.

(naglasila je psihičko stanje likova, tinejdžeri se zabavljaju – čuju se njihovi usklici, komentari, glazba je vesela; tinejdžerica u automobilu je tiha i povučena, u svojem svijetu)

VRSTA ZVUKOVA U FILMU

- šumovi (najprirodniji zvuk u filmu, različiti šumovi nas okružuju)
- dijalog i monolog
- tišina (izaziva napetost u filmu)
- glazba (pojačava radnju, ali je najneprirodniji zvuk u filmu).

ZVUK U OFF -u

• zvuk koji se u filmu čuje, ali ne vidi se njegov izvor

Razmislite koji je zvuk naglasio odnos Alme i ostalih tinejdžera.

(zvuk skatea koji su tinejdžeri gurnuli prema njoj)

Zaključite na što ukazuje prvi susret Alme s vršnjacima u parku. Opišite kadrove.

(Alma izlazi iz automobila, nosi torbe, hoda puteljkom, čuje se sve glasniji grubi zvuk skatea, skete dolazi do njezinih nogu, Alma ga odgurne prema vršnjacima, okrene se i krene suprotnim smjerom, do nje dolazi Luna, naziva je tužibabom koja sve izdaje učiteljci, dolaze vršnjaci kojima je svejedno, Alma je ozbiljna, Luna se pridružuje društvu na skateu, Alma gleda za njima)

Iznesite svoje mišljenje o Alminim osjećajima zbog grubosti vršnjaka. Obrazložite ga primjerima / opisom kadrova.

(Alma se osjeća neprihvaćeno i odbačeno; želi izbjeći Lunu i vršnjake kada prema njoj gurnu skate, okreće se, ali Luna ju zaustavlja svojim vrijeđanjem, Alma gleda društvo kako se zabavlja na skateu)

Razmislite zašto Alma tužna sjedi na podu svoje sobe. Opišite kadrove.

(Alma otvara kutiju, gleda fotografije, podiže i prislanja uz sebe majicu s natpisom Očuvajmo Amazonu, vadi iz vrećice foto filmove; Almin otac spominje njezinu majku govoreći o njoj u prošlosti; Alma je tužna jer pati za majkom)

Opišite kadrove koji otkrivaju Alminu bol zbog gubitka majke.

(Alma gleda videosnimak majke koja joj se obraća putem videopoziva, drži fotografiju, gleda majku na fotografiji i draga ju, pokriva glavu kapuljačom – kadrovi su snimani bliže, krupno, kako bi se vidjeli Almini osjećaji i što gleda)

PLAN

- udaljenost kamere od mjesta snimanja (određuje se prema odraslom čovjeku)

VRSTE PLANOVA

- total (T) - cjelina nekog ambijenta, srednji plan (S) – cijeli čovjek, američki plan (A) – čovjek od glave do koljena, polublizi plan (PB) – čovjek od glave do pojasa, blizi plan (B) – poprsje čovjeka, krupni plan (K) – glava čovjeka, detalj (D) – npr. oko, uho, prst

Opišite kadrove u kojima: a) Alma s prozora gleda na igralište b) Alma gleda na vrh stepeništa. Navedite gdje se kamera nalazila tijekom snimanja.

(opis kadrova: a) Alma s prozora gleda na igralište – Alma stoji na prozoru sobe, drži očeve nacрте za gradnju parkirališta na mjestu skate parka, gleda nacрте i ispod prozora skate park;

b) Alma gleda na vrh stepeništa – Alma izlazi iz svojega stana s ocem, pažnju joj privuče glas koji doziva mamu, Alma podiže pogled iznad sebe, na vrh stepeništa, prati razgovor majke i djeteta;

kamera se nalazila: a) iznad igrališta koje Alma gleda, snima igralište odozgo, gledatelji slijede Almin pogled; b) ispod vrha stepeništa, snima vrh stepeništa odozdo, gledatelji slijede Almin pogled)

VERTIKALNI KUT SNIMANJA

- donji kut snimanja / žablja perspektiva (snimamo odozdo, kamera se nalazi ispod objekta koji snimamo)
- gornji kut snimanja / ptičja perspektiva (snimamo odozgo, kamera se nalazi iznad objekta koji snimamo)
- snimanje u visini očiju.

Prisjetite se koji je događaj zbližio Almu s vršnjacima.

(očeva firma planira rušiti skate park i na tom mjestu izgraditi parkiralište za stanare zgrade)

Razmislite tko je bio glavni poticaj Almi da se bori za igralište. Obrazložite.

(Almina majka jer se borila za očuvanje prirode)

Zaključite jesu li Alma i njezini vršnjaci imali isti cilj. Obrazložite.

(ne, Alma je željela biti kao majka, znala je da bi se i ona borila za očuvanje zelenila i prirode; vršnjaci žele da im na tom mjestu ostane skate park)

Navedite što je posebno zbližilo Almu i ostatak društva.

(zajedničko dogovaranje prosvjeda)

Prisjetite se koji je događaj izazvao prvo negodovanje roditelja.

(Alma i njezino društvo su nosili transparente protiv gradnje novog parkirališta, košara bagera krenula je prema njima, oni su se razbježali i tako otkrili, močili su papir i time gađali bager, Alma je slučajno susjedi kamenom razbila prozor)

Razmislite je li vas Almin otac iznenadio svojim ponašanjem. Obrazložite.

(individualni odgovori učenika; mogući odgovori – da, nakon što ju je ukorio zbog razbijenog prozora, objasnio joj je da to nije način sprječavanja rušenja skate parka i gradnje parkirališta, dao joj je stari mobitel kako bi mogla organizirati prosvjed, potiče je da se i dalje druži s novim društvom)

Iznesite svoje mišljenje o upornosti Alme i društva da spriječe gradnju parkirališta.

Navedite primjere njihove ustrajnosti da ostvare što su naumili.

(individualni odgovori učenika; primjeri – ostavili su na bagerima ceduljice s porukama, išarali ih i iscrtali; skinili dijelove s bagara bez kojih se bageri nisu mogli pokretati)

Razmislite zašto je Alma bez prekida gledala Luninu majku u kupaonici.

(sjetila se svoje majke i znala da bi joj majka, da je živa, govorila ono što joj govori Lunina majka)

Prisjetite se dijela filma u kojem napetost raste. Opišite radnju.

(večer, zaštitar je morao na WC, Alma i društvo pokušavaju s bagera skinuti dio bez kojega se bageri ne mogu pokrenuti, iz zgrade izlazi susjeda i njezin pas Floki, Floki joj bježi, dolazi do bagera, laje, ona ga nalazi, ali usput ugleda društvo, više na njih i prijeti da će pozvati policiju, svi bježe, dječak Rudi ne želi sići s bagera, ostaje, zaštitar izlazi iz WC-a, ugleda ga, hvata za nogu, Rudi se oslobodi, ali pada s bagera, ozlijeđen leži na tlu, dolazi hitna pomoć)

Opišite reakciju koja se na Alminom licu vidjela kada je hitna pomoć odvezla Rudiju u bolnicu.

(plakala je, bila je tužna, podsjetilo ju je na majku koja je u borbi za očuvanje Amazone i kisik izgubila život)

GLUMA

- dobra gluma pridonosi uvjerljivosti uloge u filmu
- loša gluma može uništiti dobru priču filma
- glumac je dobar ako mu gledatelji vjeruju da proživljava ono što se događa liku kojeg glumi.

Razmislite što je dalo naznaku da će se Almin otac zauzeti za želje djece.

(rekao je policiji da se Rudi igrao uz bager, penjao na bager, jer se djeca više nemaju gdje igrati, u daljini je ugledao Almu i društvo i lagano se nasmiješio)

Opišite kadrove u završnom dijelu filma (rasplet).

(djeca nose transparente i alternatore, kidaju zaštitnu ogradu gradilišta, viču da je igralište njihovo, Almin otac se zadovoljno i ponosno smiješi, Rudi dolazi na štakama, skupljaju se roditelji djece i susjedi, voditelj gradilišta je ljut, susjedi se priključuju prosvjedu, otac Marka Kavčiča govori da je on skinuo alternatore, Almin otac podrži prosvjed i predlaže gradnju podzemne garaže na kojoj će biti dječje igralište, djeca policiji daju alternatore, susjeda Kavčiča odvozi policija)

FILMSKA PRIČA

- povezana i zaokružena zbivanja predložena u filmu
- kao i za književno djelo, i za film je važan razvoj fabule.

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od ponuđenih tri filmska zadatka.

1. Napišite komentar na riječi Alminoga oca - *Svaka borba ima smisla ako je srce na pravom mjestu.*
2. U skupinama istražite odnos prema prirodi u svom naselju. Snimite mobitelom primjere i prezentirajte ih u razredu.
3. Nacrtajte plakat za film *Ne damo igralište!.* Neka se razlikuje od originala.

POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, kadar, vrsta kadrova s obzirom na kameru, vertikalni kut snimanja, filmski plan, zvuk u filmu i vrsta zvukova u filmu, gluma)
- Likovna kultura (kompozicija kadra)
- Sat razrednika (očuvanje parkova, dječja prava, prijateljstvo, odgovornost)

ISHODI

- OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom
- OŠ HJ B.5.4. / OŠ HJ B.6.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitim interesima potaknut različitim iskustvima
- OŠ HJ C.5.3. / OŠ HJ C.6.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkom i virtualnom okruženju

Veliki život

**Uзраст:
7. i 8.
razred**

Originalni naslov:
Život k sežrání / Living Large

Titl: hrvatski jezik

Režija: Kristina Dufková

Scenarij: Petr Jarchovský,
Barbora Dřevíková,
Anna Vášová

Zemlja porijekla: Češka,
Francuska, Slovačka

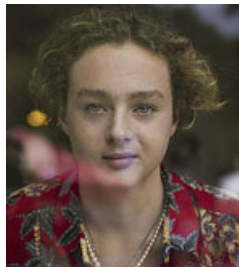
Godina: 2024.

Trajanje: 80 min.

Vrsta: animirani, obiteljski

Glumci: Tyler Gay, Fionn Kinsella, Alexandra Hermans, Raquel Sciacca, Alyson Leigh Rosenfeld, Wayne Grayson • Direktor fotografije: Václav Fronk • Montaža: Matej Beneš
Producent: Matěj Chlupáček • Produkcija: Barletta, Novinski, Novanima

GLAVNI GLUMCI

Hugo Kovács
(Ben Pipetka)

Tatiana Dyková
(Miriam Pipetková)

David Novotný
(Cyril Pipetka)

RIJEČ – DVIJE O REDATELJICI

Kristina Dufková

- (Prag, 1978.), redateljica i animatorica
- uz animirane filmove bavi se ilustracijom i grafičkim dizajnom
- autorica je nekoliko videospotova i kratkih animiranih filmova
- surežirala je animirane filmove *Fimfarum – treća sreća* (2011.) i *Grim Reaper Does Not Bite* (2019.)
- *Život k sežrání / Living Large* (2024.) njezin je prvi samostalni dugometražni film.

ZANIMLJIVOST

Film *Living Large* snimljen je prema dječjoj knjizi **La Vie, En Gros** nagrađivanog francuskog pisca **Mikaela Olliviera**.

FESTIVALI I NAGRADE

- Filmski festival u Locarnu
- Međunarodni festival animiranog filma u Annecyju
- Međunarodni filmski festival u Karlovym Varyma.

SINOPSIS

Ben je tek ušao u pubertet i već mu tijelo radi probleme. Ili točnije, njegova težina. Djeca mu se rugaju, a njegovi razvedeni roditelji posve su izgubljeni. Brine se čak i medicinska sestra. Iako Ben gotovo ništa ne voli toliko kao ukusnu hranu, odluči krenuti na dijetu. Ovaj simpatičan i zabavan animirani film o odrastanju na nježan se i slojevit način bavi temom dječje pretilosti, pritom uspješno izbjegavajući zamke stereotipa. Kako je odrastati kada te svi zovu debelim? I je li dijeta zaista pravi odgovor na sve?

MOTIVACIJA

- Navedite koji su, po vašemu mišljenju, najveći kompleksi djece u pubertetu.
- Jeste li bili svjedok grubog vrijeđanja vršnjaka? Koji je razlog bio za grubo vrijeđanje?
- Smatrate li da su osobe s viškom ili manjkom kilograma zbog toga lošije osobe? Obrazložite.

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- uvodne kadrove filma
- prijateljstvo Bena i Erika
- odnos Bena i Klare
- Benov humor
- sistematski pregled
- Benovo emotivno stanje zbog pretilosti
- vršnjake / nasilnike
- odnos učitelja tjelesnog prema Benu
- Benove komplekse
- podršku koja je Benu pružena
- prekretnicu u Benovom razmišljanju
- pouku filma.

NAJAVA FILMA

Living Large, Kristina Dufková

👉 DOJMOVI O FILMU

Iznesite svoje dojmove o filmu.

- Jeste li tijekom filma prepoznali ponašanje nekog lika iz filma u ponašanju nekog od vaših vršnjaka?
- Smatrate li da ovaj i ovakvi filmovi mogu utjecati na ponašanje pojedinaca? Obrazložite.

👉 RAZGOVOR O FILMU

Prisjetite se i opišite.

Prisjetite se na koji nas način redatelj upoznaje s Benom. Opišite kadrove.

(kadar kroz oblake prikazuju grad iz visina pa sve bliže, vide su zgrade i ulice, čuju se prolaz automobila i tiha glazba, vide se ptice koje lete i čuju njihova krila tijekom leta, kamera se približava krovu zgrade, ptice sjedaju na krov, kamera otvara iza krova pogled u dvorište između zgrada, čuje se glasna glazba, vide se djeca i odrasla osoba s dječjim kolicima, ljuljačke, klupice, park, sa strane sjedi pretio dječak, kamera mu se približava, dječak sa zanimanjem gleda knjigu koju lista, podiže pogled)

🎬 KADAR

• jedna neprekinuta filmska snimka (nalazi se između dva „rec“ - početak snimanja „rec“ i prvi prekid, završetak snimanja „rec“)

Razmislite imaju li likovi i događaji, koji se u istome kadru vide oštro i neoštro, istu važnost. Obrazložite svoje razmišljanje.

(ne, pažnja je skrenuta na oštre likove i događaje)

Zaključite što se takvim kadrovima postiže.

(naglašavanje dijela kadra koji je prikazan oštro)

VRSTE KADROVA S OBZIROM NA OŠTRINU

• DUBINSKI

- prepoznatljivost likova i predmeta u dubini ista je kao ona u prednjem dijelu

• PLOŠNI

- prepoznatljivost likova i predmeta u dubini i u prednjem dijelu nije ista (može biti oštar u prednjem dijelu, a neoštar u dubljem ili obratno)

Prisjetite se kadra u kojem se neoštro vidi prednji dio, a u dubini se oštro vide samo vršnjaci nasilnici. Odredite vrstu kadra s obzirom na oštrinu. Obrazložite što je takvim kadrom postignuto.

(plošni kadar, naglašeni su vršnjaci nasilnici i njihova grubost, izdvojeni su)

Navedite kut snimanja u sljedećim kadrovima:

a) kadar prikazuje ulice i nebudere odozgo

b) Ben je u bazenu, slijedimo njegov pogled - gleda svoje prijatelje na vrhu tobogana; Ben je u bazenu, iz garderoba izlaze nasilni vršnjaci, Ben ih gleda iznad bazena

(a) gornji kut snimanja; b) donji kut snimanja)

VERTIKALNI KUT SNIMANJA

- donji kut snimanja / žablja perspektiva (snimamo odozdo, kamera se nalazi ispod objekta koji snimamo)
- gornji kut snimanja / ptičja perspektiva (snimamo odozgo, kamera se nalazi iznad objekta koji snimamo)
- snimanje u visini očiju.

Razmislite što ste doznali o Benu već na početku filma. Opišite kadrove.

(voli pjevati / pjeva s prijateljem o hrani i razgovaraju o bandu, hodaju ulicom, plešu, plješču; voli jesti / zastane kada ugleda djevojčicu sa sladoledom, halapljivo jede sladoled i usput neprekidno gleda kolače u izlogu, ima pune ruke kolača, hoda i jede)

Zaključite kako je naglašeno Benovo zanimanje za kolače u izlogu.

(kamera prikazuje skretanje Benovog pogleda na izlog slastičarnice s kolačima, kamera se približava kolačima, brzo se izmjenjuju kadrovi različitih kolača)

Prisjetite se kako je slikom i zvukom naglašena Benova reakcija na sistematskom pregledu.

(liječnica govori da ima više nego previše kilograma, to se smatra pretilošću druge klase, stanje koje može izazvati ozbiljne zdravstvene probleme, njezine riječi odzvanjaju kao jeka, čuje se zvuk koji naglašava Benovo stanje, Ben liječnicu gleda širom otvorenih očiju i usta, kamera se Benu približava)

VRSTA ZVUKOVA U FILMU

- šumovi (najprirodniji zvuk u filmu, različiti šumovi nas okružuju)
- dijalog i monolog
- tišina (izaziva napetost u filmu)
- glazba (pojačava radnju, ali je najneprirodniji zvuk u filmu).

ZVUK U OFF-u

- zvuk koji se u filmu čuje, ali ne vidi se njegov izvor

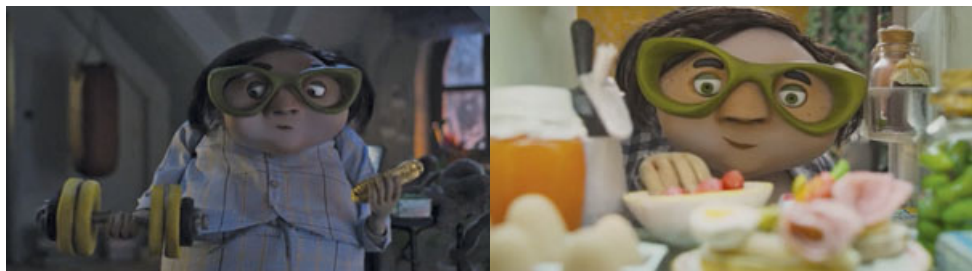
Prisjetite se kadrova u kojima je zvuk posebno naglasio Benovo emotivno stanje. Navedite ih i obrazložite.

(Ben sanja nasilnike i zvukove njihovoga smijeha, napuhavanja njegovoga trbuha, puknuća, skakanja po njemu i glazbe; zvukovi su jaki i naglašeni kako bi naglasili Benove osjećaje)

Razmislite zašto je Ben u jednom trenutku sakrio čokoladicu koju je nakon sistematskog pregleda kupio u aparatu.

(prolazila je djevojčica Klara pa se posramio što kupuje čokoladicu, a pretio je)

Ispričajte dio filmske priče / događaj u školskom toaletu nakon sistematskog pregleda.

(Ben se gleda u ogledalo, napuše obraze pa ih uvuče, promatra se, čuju se samo njegovi tihi uskluci i povremeno kapanje vode iz slavine, u ogledalu odjednom ugleda kolute dima, okrene se, iz tri kabine izlaze problematični učenici, zadirkuju Bena, Ben se prestraši, odlazi, ali iz stražnjeg džepa ispada pismo liječnice za njegove roditelje, pokušava podići pismo, ali problematični učenik je bio brži, otvara pismo, čita pismo liječnice namijenjeno Benovim roditeljima u kojem ističe zabrinutost zbog Benove pretilosti, problematični učenici ga ismijavaju, pjevaju mu pogrdu i uvredljivu pjesmu, Ben odlazi)

FILMSKA PRIČA

- povezana i zaokružena zbivanja predložena u filmu
- kao i za književno djelo, i za film je važan razvoj fabule.

Iznesite svoje mišljenje o postupku i riječima Bena kada se na satu tjelesnog skinuo u ružičasto donje rublje.

(Ben je skinuo hlače, ostao u ružičastim gaćama, svi su se smijali, on se smiješio i rekao da prati modu; svoj trenutačni problem prikazao je na šaljiv način i tako spriječio ismijavanje, svi su se smijali njegovoj šali)

Razmislite u kojem trenutku vidimo da Ben ima komplekse zbog svoje pretilosti.

(s društvom je na bazenu, kupaju se; djevojčica, koja mu se sviđa, predloži da odu na tobogan, Ben govori da će doći, izlazi iz bazena, drži napuhanu patku kojom se pokriva)

Zaključite koji je događaj Benove komplekse pojačao.

(problematični učenici dolaze na bazen, ismijavaju ga, Ben bježi na tobogan, zapne, u bazenu mu ispadnu kupaće gaće, ostaje gol, problematični učenici uzimaju gaće i ne žele ih vratiti, Klara, koja mu se sviđa, pokušava ih uzeti, gaće puknu po pola, Klara Benu baca ručnik, na povratku kući problematični učenici ga dočekaju sa sprejevima i posprejaju ga)

Prisjetite se kadrova koji nam otkrivaju o čemu Ben razmišlja dok žlicom grabi juhu u tanjuru.

(Ben zagradi žlicom juhu, ali na žlici se pojavi lik liječnice, a zatim i problematičnih učenika koji mu se smiju, Ben udara žlicom po tanjuru; Ben razmišlja o svojoj pretilosti, opomeni liječnice i ismijavanju vršnjaka)

Razmilite kako se Ben osjeća dok s majkom razgovara o svojoj pretilosti.

(tužno i nesretno, pita majku je li oca smatrala debelim i zašto se rastala ako ga nije doživljavala debelim, govori da bi možda bilo bolje da se nije ni rodio i da su trebali razmisliti prije no što su ga dobili)

Zaključite koji dio filmske priče dokazuje da je Ben postao opsjednut svojom pretilošću.
(sanja kupanje u bazenu, vršnjaci ga napušu, on pukne i pretvori se u kolut za plivanje, vršnjaci po njemu skaču, budi se iz ružnoga sna / noćne more)

Prisjetite se što je Ben nakon buđenja iz ružnog sna napravio. Iznesite svoj komentar na njegov postupak.

(otišao je do hladnjaka, otvorio ga i počeo u sebe trpati hranu; individualni odgovori učenika, no Ben je to napravio jer je bio nesretan pa mu je hrana utjeha za tugu)

Razmislite što je Benu bio najveći poticaj da smršavi.

(zaljubljenost, mislio je da nema nikakve šanse kod Klare ako je debeo)

Iznesite svoje mišljenje o Benovim riječima upućenim prijatelju Eriku kako ne razumije ljude koji su ga ismijavali zbog debljine, a sada ga, kada pokušava smršavjeti, još više ismijavaju.

(individualni odgovori učenika)

Navedite tko je Benu od vršnjaka najveća podrška. Obrazložite svoj odgovor.

(prijatelji Erik i Klara; Erik se s njim svakodnevno druži, zna njegovu tajnu da je zaljubljen, želi mu pomoći kada ga vršnjaci / nasilnici vrijeđaju i tuku; Klara mu često prilazi, razgovara s njim, druži se s njim, podrška mu je i uzima ga u zaštitu pred nasilnicima / braćom, želi da budu prijatelji)

Prisjetite se kadra u kojem Erik i Ben razgovaraju nakon tučnjave u školi. Opišite kadar.

(Ben i Eric izlaze iz škole, Ben govori o nasilnicima, uprljanim hlačama, Eric o bendu; hodaju, kamera ih prati, kao da „hoda uz njih“)

VRSTA KADROVA S OBZIROM NA KAMERU

a) STATIČAN (kamera je tijekom snimanja mirna)

b) DINAMIČAN (kamera se tijekom snimanja kreće)

VRSTA POKRETNE KAMERE

- a) **PANORAMA ILI ŠVENK** – snima pokret od točke A do točke B, s jedne na drugu stranu (s lijeve strane na desnu ili obratno, odozgo prema dolje ili obratno, kružno oko svoje osi)
- b) **VOŽNJA ILI FAR** – kamera se pokreće zajedno s postoljem (dolly kolica, auto ili slično)
- c) **KAMERA NA DIZALICI/KRANU** – snimatelj se podiže zajedno s kamerom
- d) **KAMERA IZ RUKE** – snimano iz ruke, nepredvidiva je, nije mirna
- e) **STEADYCAM** – kamera je pričvršćena za snimatelja (sustav opruga koje, zajedno s kamerom, snimatelj nosi)

Zaključite o kojoj je vrsti kadrova riječ s obzirom na kameru:

- Ben i Erik hodaju ulicom i kamera „hoda s njima“ (vožnja ili far)
- Kamera prikazuje jednog po jednog člana banda / sviraju, pjevaju (kamera se ne pomiče - statična kamera)

Prisjetite se u kojem se trenutku Ben, tijekom djeteta, osjećao sretno. Opišite njegovo ponašanje.

(stao je na vagu i vidio da je izgubio nekoliko kilograma, sretan je uzeo povrće iz hladnjaka i počeo ga pripremati za obrok, fućkao je od sreće)

Zaključite zašto je vaga prikazana u krupnom planu.

(gledatelji zajedno s Benom iščekuju brojku koja će pokazati je li Ben uspio skinuti koji kilogram)

PLAN

- udaljenost kamere od mjesta snimanja (određuje se prema odraslom čovjeku)

VRSTE PLANOVA

- total (T) - cjelina nekog ambijenta, srednji plan (S) – cijeli čovjek, američki plan (A) – čovjek od glave do koljena, polublizi plan (PB) – čovjek od glave do pojasa, blizi plan (B) – poprsje čovjeka, krupni plan (K) – glava čovjeka, detalj (D) – npr. oko, uho, prst

Razmisлите što je Benovu upornost u mršavljenju prekinulo.

(Klara mu je rekla da ne gaji iste osjećaje prema njemu kao on prema njoj, ali da mogu biti dobri prijatelji; Ben je otišao u smočnicu i trpao u sebe ogromne količine hrane)

Prisjetite se kako je Ben reagirao na prozivku učitelja tjelesnog.

(vi ste osoba koja me je uvijek, na svim satima, ponižavala)

Zaključite zašto su svi likovi na ulici, uz koje je Ben prolazio nakon svađe u školi, nepomično stajali.

(Ben ih nije primjećivao, za njega kao da je svijet stao, bio je tužan i bez ikakve motivacije)

Razmisлите što je Bena ponovno motiviralo.

(priča očeve djevojke koja nema jednu nogu, potiče ga da ponovno pokuša, sve se može prevladati)

Prisjetite se što se dogodilo s likovima na ulici. Iznesite svoj komentar.

(pokrenuli su se, Ben je hodao među njima, dobio je volju za novi pokušaj, život se nastavio)

Zaključite gdje se i zašto Ben dobro osjećao.

(sa svojim bandom, pjevao je na koncertu, svi su im pljeskali, osjećao se sretno)

Razmisлите koje je značenje kadra u kojem Ben vozi Klaru na biciklu i podignu se među oblake.

(Ben je sretan jer vozi Klaru i osjeća se kao u oblacima, zaljubljen je; pravi su prijatelji i Ben u tome uživa)

Navedite jeste li tijekom filma suosjećali s Benom. Obrazložite svoj odgovor.

(individualni odgovori učenika)

Prisjetite se izraza lica Bena i nasilnika i opišite ih.

(Ben – dobroćudan izraz lica, nasmijan, zadovoljan, sretan do trenutka spoznaje o pretilosti, zatim nesretan, tužan, ozbiljan; nasilnici – grubi, iskrivljeni izraz lica, smijeh koji vrijeđa i ismijava)

Prisjetite se što je animirani film.

ANIMIRANI FILM

- crtež ili predmet u pokretu
- nastaje uporabom crteža, lutaka, plastelina, pijeska...
- animirati (lat. animare) znači oživjeti neživo (udahnuti dušu)

Navedite je li svaki animirani film, popularno nazvan „crtić“, zaista „crtić“. Obrazložite svoj odgovor.

(ne, popularno nazvani „crtići“ su animirani filmovi koji su nastali crtanjem, nazivamo ih crtani filmovi)

Prisjetite se kako određujemo vrstu animiranoga filma.

(prema tehnici nastajanja - crtani film, predmetna animacija, lutkarski film, računalna animacija...)

Razmislite kojoj vrsti animiranoga filma pripada film *Veliki život*.

(Veliki život kombinira stop-motion lutkarsku animaciju i 2D animaciju)

Zaključite ima li film pouku. Obrazložite.

(individualni odgovori učenika, no – da, ima; treba prihvatiti sebe, ali i druge, bez obzira na različitost u izgledu i moguće nedostatke; nitko nema pravo drugima izazivati osjećaj manje vrijednosti i stvaranje kompleksa, a posebno se to odnosi na osjetljivo razdoblje – pubertet)

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od ponuđena tri filmska zadatka.

1. Napišite nastavak filma *Veliki život*. Što se dalje događalo s Benom? Kakav je njegov odnos s Klarom? Što se događa s nasilnicima?
2. U skupinama istražite koji su najveći kompleksi vaših vršnjaka. Napišite u skupinama filmske priče za animirani film o onome što najviše muči vaše vršnjake.
3. Nacrtajte plakat za film *Living Large*. Neka se razlikuje od originala.

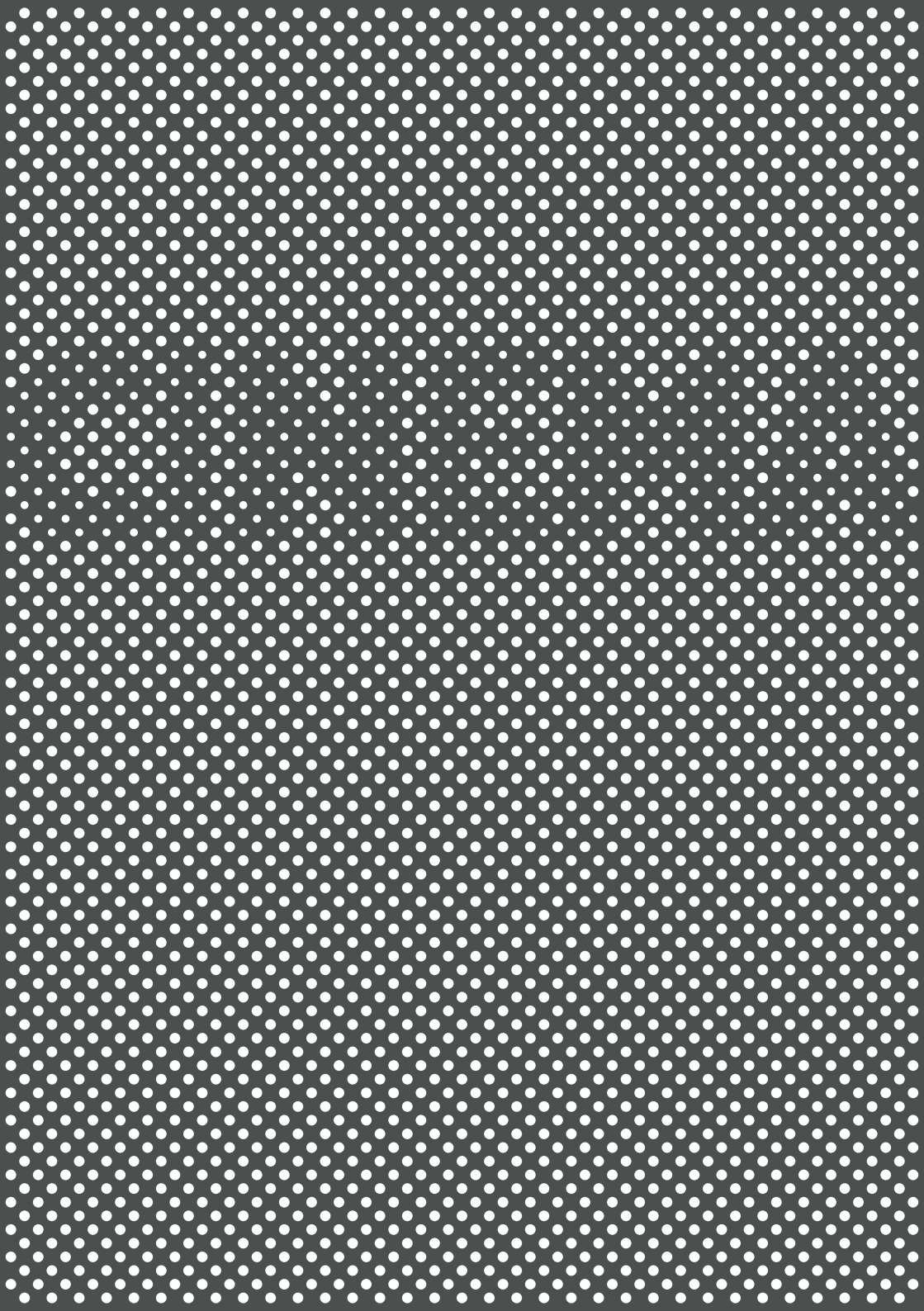
POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, kadar / dubinska oštrina, vrsta kadrova s obzirom na kameru, vertikalni kut snimanja, filmski plan, zvuk u filmu i vrsta zvukova u filmu, animirani film)
- Likovna kultura (kompozicija kadra, animirani film)
- Glazbena kultura (glazba – kao vrsta zvuka u filmu)
- Sat razrednika (predrasude, kompleksi, vršnjačko nasilje, prijateljstvo, odgovornost)

ISHODI

- OŠ HJ C.7.1. Učenik obrazlaže utjecaj filma na razvoj stavova i vrijednosti
- OŠ HJ C.7.2. Učenik obrazlaže značenje filma s obzirom na društveni i ekonomski kontekst
- OŠ HJ B.7.4. / OŠ HJ B.8.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima
- OŠ HJ C.7.3. / OŠ HJ C.8.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju

IMPRESUM

Nakladnici: POU Novska, POU Samobor, Centar za kulturu Čakovec

Za nakladnika: Miroslav Perošević, Jelena Vojvoda, Helga Lajtman

Urednik: Miroslav Perošević

Tekst: Marina Zlatarić, profesorica hrvatskoga jezika

Lektura: Marina Zlatarić, prof.

Dizajn: Dvije lije d.o.o.

Tisak: Letis d.o.o., 2025.

Naklada: 370 primjeraka

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 001277386.

ISBN 978-953-56886-7-9

